

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
השירות הפסיכולוגי ייעוצי

דיאלוג נארה תלמיז

מתווה לשיחות אישיות
בין מורים לתלמידים

צוות כתיבה: דפנה בראשי-אייזן, מאירה לוטנר-טמיר, מיכל עוז, חנה שדמי

עריכה: שוש צימרמן

מערכת: חנה שדמי, שוש צימרמן, אלה אלגרסי, גליה שחם, טלי טרגר, ד"ר אסנת בינשטוק, אליזבט גלאון
צוות היגוי: ד"ר בלהה נוי, ג'ודי בן-עזרא, עדנה דשבסקי, ישי שליף, ראובנה שלהבת, יהודית אל-דור,
רזיה פרנקל, ד"ר תמר ארז, דליה בנימיני, רבקה הלינגר, רוקסנה ניימן

עריכה לשונית: ליאורה הרציג

דפוס: פלס

הוצאה לאור: מחלקת הפרסומים, משרד החינוך

תשס"ח - 2008

תוכן עניינים

4	פתח דבר.....
	חלק א: הזמנה לדיאלוג משמעותי –
5	שיחות אישיות בין מורים ותלמידים.....
	חלק ב: מיומנויות לניהול שיחה
13	1. התבוננות באחר (בתלמיד, במורה, במנהל, בהורה).....
13	2. הקשבה ואמפתיה – דו-שיח מתכוון.....
20	3. התמקדות בכוחות החיוביים.....
39	4. שאילת שאלות מאתגרות ומוקירות.....
41	
	חלק ג': שאלות ודילמות בניהול שיחות אישיות עם תלמידים.....
61	
	חלק ד': דוגמאות לשיחות אישיות.....
73	שיחות היכרות.....
74	שיחות משמעת.....
80	שיחות הערכה.....
85	שיחות בנושאי מצוקה.....
91	
	חלק ה': בית הספר כארגון מקדם דיאלוג –
	יצירת סביבות ארגוניות מקדמות דיאלוג.....
97	
	ביבליוגרפיה.....
103	

פתח דבר

דיבור הוא מיומנות כל כך בסיסית שעצם המחשבה על ספר המכוון והמלמד כיצד מדברים נשמעת מופרכת מיסודה. אולם במפגש האישי עם התלמיד לא פעם עולה השאלה על מה לדבר עמו וכיצד לדבר כדי שהשיחה תתפתח לכיוונים מספקים ומשמעותיים.

ספר זה בא לתת בידי המורים כלים מגוונים לניהול שיחה אישית עם תלמיד, עם הורה או עם איש צוות. הוא פונה ישירות אל המורה ומנהל עמה דיאלוג. הוא כתוב כמעין סדנה אישית-התנסותית שתאפשר למורה במהלך הקריאה לשפר כלים קיימים ולפתח כלים חדשים בניהול דיאלוג. הכוונה היא לשכלל יכולות כמו הבנת העולם הפנימי, שלה ושל הזולת, ולחזק מיומנויות של הקשבה, אמפתיה, הכלה, ניהול שיח מתכוון ואימון.

כדי להשיג מטרות אלה משובצים בספר תרגילים רבים לעבודה עצמית. הספר מכיל גם ניתוח דוגמאות של שיחות אישיות ודיון בדילמות חינוכיות העולות משיחות אישיות בין מורים לתלמידים.

עמדה מנחה בכתבת ספר זה היא הפסיכולוגיה החיובית המזמינה לחקור את האדם תוך שימת דגש על הכוחות החיוביים שבו. שלוש הגישות המרכזיות המשמשות השראה לפיתוח הכלים והמיומנויות שבספר – הגישה הנרטיבית, גישת האימון (Coaching) וגישת הדו-שיח המתכוון – מאמינות בכוחות החיוביים של האדם וביכולתו להשתנות.

הספר מתייחס גם להיערכות הארגונית של בית הספר, המחייבת יצירת מסגרות הולמות למימוש של חזון זה. בין שאר המבנים הארגוניים, גם מסגרת כמו "השעות הפרטניות" יכולה להעמיד תשתית מתאימה לקיומן של שיחות משמעותיות בין מורים לתלמידים, בצד ההתמקדות בהוראה.

נפתחת בפנינו ההזדמנות להעמיק את הקרבה בין מורים לבין תלמידים ולחזק את הרגשת הסיפוק של כל צד על-ידי הוספת נדבכים חדשים בקשר הבין-אישי.